

ת"פ 20695/01/16 - מדינת ישראל נגד ישראל חביב, תהילים הסעות בע"מ, לוי ש.י. שיווק שמנים ודלקים בע"מ

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 20695-01-16 מדינת ישראל נ' חביב(עצור
בפיקוח) ואח'

בפני כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. ישראל חביב באמצעות באת כוחו עו"ד
סיגל עפרוני
(סניגוריה ציבורית)
2. תהילים הסעות בע"מ
3. לוי ש.י. שיווק שמנים ודלקים בע"מ

הנאשמים

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע עפ"י הודייתו בכתב אישום מתוקן וזאת במסגרת הסדר טיעון שהושג בסיומו של הליך גישור. הסדר הטיעון כלל הסכמות חלקיות, בעיקר בנוגע להסרת מחדלים ובהקשר בנוגע לרכיב הקנס, אך לא כלל הסכמות לעניין רכיב המאסר.

תמצית עובדות כתב האישום המתוקן

2. הנאשם, יליד 1971, התגורר במועדים הרלוונטיים לכתב האישום במושב שזור (להלן: **המושב**) היה בעל השליטה בחברת "תהילים הסעות בע"מ" (הנאשמת 2) ו"לוי ש.י. שיווק שמנים ודלקים בע"מ" (הנאשמת 3) הגם שלא היה בעל המניות בחברות אלה. הנאשם והחברות לעיל פעלו בתקופה שבין ינואר 2014 ועד דצמבר 2015 בתחום המסחר בדלק כאשר בכל אותה תקופה הפעיל הנאשם אתר אכסון דלק "פיראטי" במושב, אשר שימש אותו לאחסנת וערבוב סולר תחבורה עם חומרים אחרים לשם מכירתם בסיטונאות. בתקופה שבין מאי 2015 ועד דצמבר 2015 ועל רקע חוב של מאות אלפי שקלים של אחד בשם חיים רביבו לנאשם, קשר הנאשם עם רביבו ואחרים קשר למהילת סולר ומכירתו במרמה ללקוחותיו של רביבו, כאשר החשבוניות הוצאו על שם הנאשמת 3 ותוך הסתרת הפעולות שביצעו בחומרי המהילה. תערובות הדלק שייצרו הנאשם ורביבו לא תאמו את התקן המותר לסולר תחבורה ובוצעו בתהליך שאינו מפוקח במתחם ה"פיראטי" לעיל ללא רישיון וללא היתר. בנוסף, מכירת התערובות היתה חייבת במס בלו בסכום שלא פחת מ 921,520 כאשר סך התקבולים בגין התערובות לעיל היה כ 5.5 מיליון ₪.

3. על בסיס האמור לעיל, הורשע הנאשם בעבירות כדלקמן: קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי

סעיף 415 סיפא לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**); עבירות על חוק הבלו, תשי"ח-1958, בהקשר לסעיפים 4, 5 ו-16; עיסוק ללא רישיון, לפי סעיף 14 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968; קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499 לחוק העונשין; ושימוש במקרקעין ללא היתר, לפי סעיף 204(א) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965. הנאשמות 2 ו-3 הורשעו בעבירות לפי חוק רישוי עסקים, חוק הבלו וחוק העונשין (קבלת דבר במרמה).

עיקרי הסדר הטיעון

4. כאמור, הודיית הנאשם באה בסיומו של הליך גישור ובמסגרת הסדר טיעון. על פי הסדר הטיעון סוכם כי הצדדים יעתרו לרכיב קנס בסכום של 230,000 ₪ שיושת על הנאשם וכן קנסות בסכום של 10,000 ₪ על הנאשמות 2 ו-3 (כ"א). סכומים אלה ישולמו מתוך כספים שנתפסו בצו זמני ומצויים בחשבון בנק הרשום על שם הנאשמת 3. עוד מתוך חשבון הבנק לעיל, יועבר סכום של 800,000 ₪ וזאת לצורך הסרת מחדלי הנאשמים בהקשר למס הבלו. הוסכם כי סכום זה יהווה "ניקוי שולחן" במסגרת פרשה זו ובהקשר לבלו ומע"מ. לאחר העברת הסכומים לעיל, יתרת חשבון הבנק, ככל שתהיה כזו, תושב לידי הנאשם. לגבי רכיב המאסר לא הגיעו הצדדים להסכמות.

תסקיר שירות המבחן

5. הנאשם בן 45, יליד ירושלים, נשוי מזה כשנתיים ותושב שזור. שירות המבחן סקר את קורותיו של הנאשם. בתמצית, מדובר במי שגדל במסגרת משפחתית לא יציבה, בתנאים של עזובה רגשית וחומרית ועל רקע זה נשלח בילדותו למסגרות שונות. כאשר היה נער ואדם צעיר סיגל לעצמו הנאשם דפוסים עבריינים, התמכר לסמים וריצה מספר תקופות מאסר. בשנת 2003, במסגרת אחד התיקים שהתנהלו כנגדו אותה עת הוא שולב בקהילה טיפולית שם שהה תקופה ממושכת וסיים אותה בהצלחה. לאחר מכן עבר להתגורר בדירה שכורה בכרמיאל עם בוגרי הקהילה ומאז הוא קיים חיים של "מכור נקי" ועמד בקשר עם מסגרות טיפוליות שונות שבאחת מהן הכיר את אשתו. בני הזוג עברו לשזור, שם עבד הנאשם כעצמאי בתחום ההסעות ובשנים האחרונות בתחום הדלק. שירות המבחן ציין כי הנאשם הצליח באופן משמעותי בתהליך השיקום. בעקבות ההליך הנוכחי היה הנאשם עצור כחודשיים ולאחר מכן שוחרר בתנאים מגבילים והחל לעבוד כנהג משאית שכיר. מעסיקו מסר כי הנאשם עובד לשביעות רצונו המלאה ומגלה מסירות, יושר ונאמנות. עוד מסר המעסיק כי הוא מוכן להמשיך ולהעסיק את הנאשם. הנאשם קיבל אחריות על מעשיו והביע תחושת חרטה ואכזבה עצמית, תוך שהשליך חלק מהאחריות על גורמים חיצוניים וציין כי מעשיו נבעו עקב החוב של רביבו שהוזכר בכתב האישום כלפיו - דבר אשר אילץ אותו "להעלים עין" מהתנהלותו של רביבו וכדבריו: **"זרמתי אתו, עצמתי עיניים בניסיון להציל את הכסף שהוא היה חייב לי"**. שירות המבחן, ששילב את הנאשם במסגרותיו עוד במסגרת הליך המעצר, מסר כי הנאשם הגיע בצורה עקבית לקבוצות הטיפול כאשר במקביל המשיך לקחת חלק מיוזמתו בקבוצה למכורים נקיים בכרמיאל ותפקודו שם הינו חיובי. בנוסף, נפגש קצין המבחן עם מספר גורמים המכירים את הנאשם מזה שנים (אשתו, גיסתו שהינה עובדת סוציאלית ומנחת קבוצות, מנהל הכפר לטיפול התמכרויות המכיר את הנאשם מזה שנים, שכנו ובני משפחה נוספים) והללו תיארו את הנאשם כמי שעבר תהליך שיקומי מוצלח לפני כ-13 שנים ומאז מנהל אורח חיים תקין ומותאם חרף הקשיים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם הינו בעל יכולת קוגניטיבית וורבלית טובה וכן כי קיים פער בין תיאורו את עצמו לבין התנהלותו כפי שבא לידי ביטוי בעבירות שביצע בתיק זה. מדובר בנאשם המתקשה להתנתק באופן מוחלט מדפוסי חשיבה בעייתית והוא זקוק להשגחה והכוונה. בהקשר האחרון צוין כי הוא מגלה יכולת טובה בהליך טיפולי ומצליח להתבונן בחלקים פוגעניים בתפקודו ולהיעזר באחר לשם

שינוי דפוסים אלה. על רקע כלל הנתונים שהובאו בתסקיר, שרק עיקרם הובא לעיל, ההליך השיקומי אותו עבר הנאשם, יכולתו של להיתרם מהתערבות טיפולית והערכה כי למאסר בפועל עלולות להיות השלכות קשות, הומלץ על העמדתו בצו מבחן לתקופה של 18 חודשים וכן מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות.

ראיות הצדדים לעונש

6. מטעם המאשימה הוגש פלט הרישום הפלילי של הנאשם (ת/1). עיון בפלט מעלה כי עד לשנת 2003 (מאז שהנאשם היה קטין) היה הנאשם מעורב עד צוואר בפלילים בעיקר בתחום הסמים וריצה מספר תקופות מאסר. ההליך שקטע התנהלות זו היה ע"פ 8092/04 (בפני הרכב כב' השופטים פרוקצ'יה, לוי ונאור, פס"ד מתאריך 10.9.06) במסגרתו הורשע הנאשם בעבירות סמים ועבירות אחרות ונדון ל 40 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קיבל את הערעור וגזר על הנאשם "מבחן טהור" משום שיקולי השיקום ולנוכח הליך הגמילה הממושך ושהראה תוצאות בו היה נתון הנאשם אותה עת. צוין באותו הליך כי: **"בענייננו, גם אם חומרת העבירות בהן הורשע המערער ורקעו הפלילי המכביד הקודם היו מצדיקים במצב אחר עונש מחמיר ומאסר בפועל ארוך, הרי הישגי השיקום המיוחדים שהושגו כאן, וההשקעה הרבה - הן מצד המערער והן מצד מערכת הרווחה - שהביאה להישגים אלה, מצדיקים באיזון כולל מתן משקל נכבד לגורם זה. המסקנה הנובעת מכך היא כי אין מקום, בנסיבות ענין זה, להותיר את עונש המאסר בפועל על כנו, מחשש כי הוא עלול לדרדר את המערער להשפעות שליליות של גורמים עברייניים, ולשים לאל או לסכן את המאמצים הכבירים שהושקעו בשיקומו.** לשלמות התמונה אפנה לכך כי בשנת 2008 הורשע הנאשם בעבירה מפקודת סימני מסחר (עבירה משנת 2006) ונדון בבית המשפט השלום בצפת למע"ת וקנס.
7. במסגרת ראיות הנאשם לעונש הוגשו מסמכים המעידים כי לאחרונה סיים הנאשם קורסים שונים בנושא התחבורה וההובלה (נהיגת רכב כבד, הובלת חומרים מסוכנים, ועוד - נ/2-4, נ/11); מסמכים המעידים כי עובר למעצרו של הנאשם הוא היה נתון במצב כלכלי קשה - וזאת כמשתקף מרשימת חובותיו בהוצל"פ (נ/5). ב"כ הנאשם הפנתה להמחאות בהיקף של מאות אלפי שקלים שקיבל הנאשם מרביבו בתקופה הרלוונטית לכתב האישום ולא כובדו על ידי האחרון (רשימת ההמחאות נ/8) וצוין כי נתון זה היה ברקע התנהלותו של הנאשם; עוד הוצגו המחאות שניתנו לנאשם מלקוחות שונים עבור סחורה שסיפק ושלא כובדו בעקבות מעצרו (נ/9); וכן הוצגו מסמכים שהראו כי הנאשם, בעזרת מעסיקו הנוכחי, שילם חובותיו לרשויות שונות וכן עובד לפרנסתו כנהג משאית (נ/6-7).
8. בנוסף, הוצג מכתב מאת מעסיקו של הנאשם, מר לרר, שהינו בעליה של חברת אסניר הובלת בע"מ (נ/10), בו צוין כי בחודשים האחרונים עובד הנאשם בחברה לשביעות רצונו המלאה של מעסיקו. עוד נכתב, כי הנאשם מבצע את תפקידו על הצד הטוב ביותר והינו בעל יושרה אישית, אמינות, מוסר עבודה גבוה ונאמנות, הנאשם נשלח על ידי החברה לקורסים מקצועיים והחברה תשמח להמשיך ולהעסיקו.
9. כמו כן, הוצגו מטעם הנאשם טיעונים שהוגשו בעבר בשלב המקדמי של ההליך במסגרתם נטענה טענה מקדמית של אכיפה בררנית ביחס לאי העמדתו לדין של חיים רביבו. המותב שדן אותו שלב בתיק (כב' השופטת אורית וינשטיין) החליט כי ההתייחסות לטענות אלה תהיה במסגרת הכרעת הדין המנומקת, אם וכאשר. ב"כ הנאשם העלתה בשנית טענות אלה כנימוק להפחתת עונשו של הנאשם.
10. כעד אופי מטעם הנאשם העידה רעייתו, הגב' חביב, שמסרה כי הכירה אותו באחת ממסגרות הגמילה עוד בשנת 2003. הגב' חביב מסרה אודות הליך השיקום הממושך והקשה שעבר הנאשם והוא ממשיך לעבור וכן הדגישה כי למרות שהנאשם אינו מצוי במסגרות מחייבות מזה שנים, הוא המשיך להשתתף

במסגרות טיפוליות מרצונו ומתוך הכרתו כי הוא נתרם מהן, וכן ציינה כי השניים בנו חיי זוגיות ועבודה. בנוסף, ציינה הגב' חביב כי ברקע העבירות אותן ביצע הנאשם היו חובותיו של רביבו כלפיו, דבר שהכניס את הנאשם כדבריה "ללופ" ממנו התקשה להיחלץ. הגב' חביב עתרה להתחשבות בנאשם וזאת לנוכח הקשיים והמאמצים הרבים שהשקיע לצאת מ"מעגל הסמים".

טיעוני המאשימה

11. במסגרת טיעוניה לעונש (ר' טיעונים כתובים) ביקשה המאשימה להדגיש את השיקולים שעמדו לנגד עיניה בטרם הוצג ההסדר וביניהם - הודאת הנאשם בשלב מוקדם של ההליך ובטרם נשמעו מרבית העדים; נטילת האחריות על מעשיו; העובדה כי הסדיר את חובותיו לרשויות המס; וכן כי חרף עברו הפלילי המכביד והישן, מדובר בהרשעתו הראשונה בעבירות בתחום המסים.

12. המאשימה הפנתה לערכים המוגנים בענייננו והם הפגיעה בחופש הבחירה וההתקשרות וכן בקניינם של אלה שרכשו דלק מהול מהנאשם ומחיים רביבו. נטען שרכישת הדלק המהול פגעה באופן ישיר באותם רוכשים אך גם הביאה לפגיעה במעגלים רחבים יותר שכן דלק שכזה יכול להביא לזיהום סביבתי ולפגיעה אפשרית ברכבים. נוסף על כך הפנתה המאשימה לכך כי מעשי הנאשם הביאו לפגיעה בקופת המדינה. צוין בהקשר זה כי אכן הנאשם הסיר מחדליו במסגרת ההסדר אך אין בכך כדי לאיין את עצם הפגיעה בערך המוגן. לסיום, הפנתה המאשימה לפגיעה בערכים המוגנים שבחוק רישוי עסקים וחוק התכנון והבניה.

13. לעניין נסיבות ביצוע העבירות הפנתה המאשימה ל"חריצותם" של הנאשם ושל רביבו, במסגרתה - חרף התקופה הקצרה יחסית בה פעלו (מחודש 4/15 ועד 12/15) - "ייצרו" השנים מאות אלפי ליטרים של דלק מהול שהיה בו לסכן את בריאות הציבור ואת רכוש הלקוחות, תוך שהתעלמו מהסיכונים הבריאותיים, הסביבתיים והתחבורתיים שבנדון וקיימו את המנגנון הלא חוקי מתוך מתחם פיראטי שפעל ללא היתרים. המאשימה ציינה כי ה"נימוק" שנתן הנאשם למעשיו (חובו של רביבו כלפיו) אינו יכול לשמש נימוק לקולא שכן לא ניתן לקבל מצב בו מבוצעות עבירות כלפי לקוחות תמימים וכלפי קופת המדינה כדי להציל חוב, וזאת במקום לנקוט בהליכים חוקיים לגבייתו.

14. לאחר שהפנתה לפסיקה שלשיטתה משקפת את מדיניות הענישה הנוהגת בנדון, עתרה המאשימה למתחם עונש הולם שבין 2 ל 4 שנות מאסר.

15. ביחס לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הפנתה המאשימה לכך כי חרף הודיית הנאשם הוא התקשה לקבל אחריות מלאה על מעשיו והשליך את ה"אשמה" על רביבו. נטען, כי בעבירות שבוצעו על רקע כלכלי יש מקום לתת משקל משמעותי לשיקולי הרתעה וגמול על פני התחשבות בנסיבות אישיות. לגבי הטענה לאכיפה בררנית ביחס לרביבו, נטען כי זו אינה בעלת משקל שכן הגם שטרם הוגש כנגדו כתב אישום, התקיים בעניינו הליך ידוע במסגרתו הוא הודע אודות כוונת המאשימה להגיש כתב אישום. המאשימה התייחסה לטענה בדבר שיקומו המוצלח של הנאשם וטענה שנתון זה אינו יכול להביא להקלה וזאת משום שהנאשם סיים זה מכבר את הליך השיקום וממילא המעשים בגינם הורשע בהליך הנוכחי אינם קשורים כלל להתמכרותו לסמים. זאת ועוד, הטענה שהשתתף מאסר מאחורי סורג ובריח עלולה לדרדרו שנית לסמים אף היא אינה יכולה להתקבל שכן הנאשם היה צריך לכלכל את צעדיו בהתאם ובמלים אחרות להימנע מביצוע עבירות וכן נטען בהקשר זה כי התקופה בת כחודשיים בה היה עצור במסגרת הליך זה (וחרף כך לא חזר לסמים) מצביעה כי אין לטענה על מה לסמוך.

טיעוני הנאשם לעונש ודבריו בטרם גזר הדין

16. מנגד, טענה באת כוח הנאשם כי כתב האישום המתוקן החזיר את התיק ל"פרופורציות" המתאימות.

בעוד שכתב האישום המקורי במסגרתו הואשם הנאשם יחד עם עוד נאשם (יניב קנרש) היה חמור ביותר (בעיקר משום האישומים שיוחסו לקנרש), כתב האישום המתוקן - במסגרתו הופרד הנאשם מאותו קנרש (שסיים זה מכבר את משפטו בבית המשפט המחוזי בבאר, שם צירף את ההליך הנוכחי) מייחס לנאשם עבירות שגם אם לא ניתן להקל בהן ראש, אינן יוצאות דופן והיה ניתן לדון בהן בבית המשפט השלום.

17. לגופו של עניין נטען, כי גם על פי עובדות כתב האישום המתוקן, מעשיו של הנאשם לא בוצעו משום תאוות בצע וכן בוצעו על פני תקופה קצרה באופן יחסי. על פי ס' 4 לחלק העובדות, הנאשם פעל כפי שפעל "על רקע חוב של מאות אלפי שקלים של חיים רביבו לנאשם". חוב זה הוביל את הנאשם לקשור קשר עם אותו רביבו ולמהול סולר אותו מכרו השניים ללקוחותיו של רביבו (ר' הסיפא של ס' 4). נטען, כי זו היתה הדרך היחידה של הנאשם לקבל מרביבו את הכספים שהאחרון חב לו וכדי שעסקיו של הנאשם, אותם בנה משך שנים רבות, לא יקרסו.

18. ב"כ הנאשם לא ציינה מהו המתחם הראוי בעיניה ומיקדה את טיעוניה בנתוניו של הנאשם ובצורך לסטוט לקולא ממתחם ראוי. בהקשר זה הורחב אודות הרקע שממנו בא הנאשם ואודות עברו. כעולה מהתסקיר, מדובר במי שגדל ברקע קשה ביותר, ילדותו ובחרותו לוו בשהייה במוסדות ובתי כלא, עד שבשנת 2004 הוא החל, בעזרת שירות המבחן, בהליך טיפולי-שיקומי קשה וממושך במסגרתו הוא נגמל מהתמכרותו לסמים קשים על כל הכרוך בכך מבחינת ביצוע עבירות נלוות, העתיק את מקום מגוריו מירושלים לצפון ומאז שיקם את חייו, בנה לעצמו תא משפחתי ועבד בכבוד לפרנסתו. הגם שהנאשם נגמל בפועל מסמים, הוא המשיך לכל אורך השנים לקחת חלק, מרצונו ולא כחלק מהחלטות שיפוטיות או אחרות, בהליך טיפולי משום חששו שיחזור להתמכרותו ומשום הכרתו שהוא "מכור-נקי". משכך, השתתף מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח מגדילה את הסיכוי שמא הוא יחזור להתמכרותו ולא בכדי זו היתה גם עמדת שירות המבחן שאף המליץ מסיבה זו לענישה שלא תכלול מאסר שלא בעבודות שירות.

19. בנוסף, הדגישה ב"כ הנאשם את הודיית הנאשם ואת נטילת האחריות על מעשיו וציינה שבניגוד לתיקים אחרים שהינם בעלי "נפח רגיל", הודיית הנאשם במקרה דנן חסכה עשרות ישיבות וזאת בשים לב להיקפו העצום של התיק. באותו הקשר נטען כי מעבר לחיסכון בזמן שיפוטי, הודיית הנאשם מביאה לידי ביטוי את נטילת האחריות על מעשיו.

20. לא זו אף זו - נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו לא באה רק בהודייתו אלא גם בהסרת המחדלים - החוב לרשויות המס, וכן בתשלום הקנסות שנגזרו עליו ועל החברות וזאת עוד בטרם מתן גזר הדין.

21. ב"כ הנאשם הפנתה לחוסר הצדק שנגרם לנאשם, לטענתה, בכך שבעוד שכנגדו הוגש כתב אישום במקביל למעצרו עד תום ההליכים (לתקופה של כחודשיים שבסיומה נעצר תחילה באיזוק ולאחר מכן שוחרר בתנאים מגבילים) כנגד רביבו, שהיה לטענתה היוזם והמניע מאחורי העבירות, לא הוגש כתב אישום. נטען בהקשר זה כי כבר בתאריך 9.11.16 הודיעה המאשימה על כוונתה לשלוח מכתב יידוע (ר' החלטת כב' השופטת אורית וינשטיין מתאריך 9.11.16, סומנה נ/12), אך כתב אישום - אין. אכיפה בררנית זו מצדיקה הקלה בעונשו של הנאשם, כך נטען.

22. בדבריו טרם גזר הדין, במסגרת ה"מילה האחרונה" מסר הנאשם כי הוא נוטל אחריות על מעשיו וכן הביע בנדון צער וחרטה. בנוסף, תיאר הנאשם את חייו עד שנת 2003 שהיו רצופים עבירות וסמים והיו המשך לילדותו. לעומת זאת, החל משנת 2003 השתקם במאמצים רבים בסיוע ובלווי שירות המבחן. הנאשם ביקש שבית המשפט יקל ככל הניתן בעונשו.

דיון ומסקנות

23. אין ספק כי המקרה שלפניי - לנוכח נסיבות ביצוע העבירה, מחד, ולנוכח נתוניו של הנאשם, מנגד, מעלה שיקולים מנוגדים וכבדי משקל. מדובר במי שעל פניו כ-7 חודשים במהלך שנת 2015, יחד עם אחר (רביבו) ניהל במקום מגוריו "אופרציה" במסגרתה נמהל סולר בהיקפים של מאות אלפי ליטרים ושנמכר לצרכנים שונים. מעשיו של הנאשם הקימו מספר רב יחסית של עבירות - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וקשירת קשר, וזאת משום הונאת צרכי הדלק שסברו שהם רוכשים סולר "תקני"; עבירות שנוגעות לתפעול המתחם ללא רישיונות (חוק רישוי עסקים, חוק התכנון והבניה) ואחרון אך לא פחות חשוב - עבירות מס (חוק הבלו). בהקשר האחרון נמכרה סחורה שהיתה חייבת במס בלו בסכום של כ-920,000 ₪ שנגרע מקופת המדינה.

24. יחד עם זאת, וככל שהדברים נוגעים לטעונום לעונש, צודקת ב"כ הנאשם, גם אם במידת מה בלבד, בהפנותה לכך כי מעשיו של הנאשם נעשו על רקע מצוקה אליה נקלע ומשום חובותיו של רביבו כלפיו בהיקף של מאות אלפי שקלים. אפנה לכך כי החוב של רביבו כלפי הנאשם צוין בחלק העובדות של כתב האישום המתוקן. אכן, אין מדובר בנתון שיכול או צריך לפטור את הנאשם מאחריות או מעונש, יחד עם זאת הוא מקהה במידת מה, ולו בהקשר לעונש, את חומרת המעשה. שונה עניינו של מי שמבצע עבירות כלכליות רק לשם בצע כסף ולשם התעשרות, ממי שלאחר שהקים במו ידיו עסק במשך שנים (קל וחומר כשאנו מודעים לרקע ממנו הגיע הנאשם) נקלע עסקו למצוקה כלכלית משום שאחר לא שילם חובותיו בהיקף גדול ביותר. ושוב, יש להדגיש שאין לאפשר מצב בו "יגולגלו" חובות בנסיבות שכאלה לכיסו של הציבור.

25. בהקשר למדיניות הענישה הראויה, קשה היה למצוא מקרה התואם את נסיבות המקרה דנן. יחד עם זאת מדיניות הענישה הכללית בעבירות מעין אלה הינה ברורה ולפיה ככלל יש להשית מאסר בפועל מאחורי סורג ובריאח. כך, בע"פ 3077/11 **דדוש נ' מ"י**, 28.3.12 נאמר כי:

"אין צורך להכביר מילים בחומרתן של עבירות מס, שכן גישתו המחמירה של בית משפט זה כלפי עבירות מס עוברת כחוט השני בפסיקה. . עבירות מס פוגעות באינטרסים לאומיים, שכן התחמקות מתשלום מס פוגעת בראש ובראשונה בקופה הציבורית אשר נועדה לספק את צרכי החברה כולה. עבירות אלה פוגעות אף בעקרון השוויון אשר מחייב חובת נשיאה שוויונית בנטל המס. כאשר חלק מהציבור נושא בנטל המס כדין, אזי התייחסות מקלה להתחמקותו של חלק אחר מהציבור, משמעה פגיעה בשוויון, שהוא עקרון יסודי חוקתי בשיטת משפטנו. . מהאמור מתחייב כי ראוי שבגין עבירות מס תוטל ענישה מחמירה ביותר."

עוד ר', לדוגמה, האמור בע"פ 4316/13 **מ"י נ' חג'אמה**, 30.10.14; ע"פ 6474/03 **מלכה נ' מ"י**, פ"ד נח(3) 721; רע"פ 3873/07 **בושנאק נ' מ"י**, 17.10.07.

26. על רקע כלל הנתונים לעיל, סבורני כי מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין 8 ל-24 חודשי מאסר.

27. בהקשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, אין לי אלא להפנות לנתונים שנסקרו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן וכן בטיעוני ב"כ הנאשם. כאמור, מדובר במי שעשה לפניו כ-13 שנים שינוי משמעותי ביותר באורחות חייו והפך ממי שנכנס ויוצא את בתי הסוהר לאזרח שעובד לפרנסתו ומקיים אורח חיים נורמטיבי. הנאשם המשיך מיוזמתו לשמור קשר עם גורמים טיפוליים שונים משום הכרתו שהוא זקוק לכך על רקע התמכרותו רבת השנים לסמים עד לשנת 2004. הנאשם זכאי להערכה על השינוי שחל בחייו, כשלצד זאת יש להקפיד שלא יהיה בכך כדי להביא לידי כך שהנאשם או מאן דהוא יסברו, שלא בצדק, ששיקום מוצלח מהווה "חסינות" או מגן מפני מאסר בפועל.

28. עוד אציין, כי מכלל הנתונים שהוצגו בפניי לא עולה תמונה של מי שתכנן מראש את ביצוע העבירות או שפעל באופן מתוחכם ומתאוות בצע. נהפוך הוא, עלה כי מאז ההליך לעיל בבית המשפט העליון שנדון לעיל (למעט מעידה קלה יחסית הנוגעת להליך של פגיעה בזכויות יוצרים) עבד הנאשם למחיתו ובנה מחדש את חייו בשתי ידיו. נתונים אלה - בהצטרפם להמלצת שירות המבחן והערכתו כי מאסר בפועל יביא לפגיעה בהליך השיקומי אותו עבר הנאשם - מצדיקים חריגה מסוימת לקולא מטעמי שיקום.
29. אפנה לכך כי ברקע שיקוליי נלקחו בחשבון החודשיים בהם שהה הנאשם במעצר של ממש מאחורי סורג ובריא. מדובר בנתון שלא ניתן שלא להתחשב בו. משום החלטתי לחריגה לקולא מהמתחם, כאמור לעיל, וכן משום שלא ניתן להשית מאסר בעבודות שירות כאשר התקופה הכוללת הינה למעלה מ 6 חודשי מאסר, לא ניתן לקבוע עונש מאסר לתקופה של 8 חודשים כאשר רק 6 מהם הינם לריצוי בעבודות שירות, אך לצד וברקע החלטתי לחריגה לקולא, כאמור לעיל, נתתי דעתי גם לתקופה בה היה הנאשם עצור מאחורי סורג ובריא וכן בתקופה בה היה נתון במעצר באיזוק.
30. בנוסף, אלה יתר השיקולים הרלוונטיים לעניין קביעת העונש ושגם הם עמדו, למותר לציין, בבסיס החלטתי לעיל.
31. הראשון, נטילת האחריות. מדובר במי שנטל אחריות על מעשיו והיכה על חטא. ניכר כי אין מדובר בנטילת אחריות "טקטית" אלא קבלת אחריות של ממש. הנאשם אמנם הסביר כי "נאלץ" לבצע שביצע משום מעשיו של אותו רביבו אך איני סבור כי מדובר בהשלכת אחריות אלא מדובר במתן הסבר כולל ומקיף אודות הנסיבות שהביאו אותו לביצוע עבירות פליליות. כפי שצינתי לעיל, שונה עניינו של מי שמבצע עבירות כלכליות לרווחתו האישית ומתאוות בצע בלבד אל מול מי שעושה כן רק כדי להציל את מפעל חייו. זה גם זה ראויים לעונש, אך מידת העונש בין מקרה למקרה תהיה שונה (ועוד על משמעות הודיה וקבלת אחריות ר' האמור בע"פ 2021/17 מצגר נ' מ"י, 30.4.17).
32. השני, החיסכון בזמן שיפוטי. צודקת ב"כ הנאשם בהפנותה לחסכון הניכר בזמן שיפוטי בעקבות הודיית הנאשם. מדובר בתיק רחב היקף ולו נשמעו ראיות בתיק היה הדבר מצריך עשרות דיונים. נתתי דעתי לכך כי ההודיה לא באה בטרם תחילת שמיעת הראיות, אולם יש להפנות לכך כי באופן יחסי ההודיה באה בתחילת המשפט ובמיוחד יש להפנות לכך כי ההודיה באה בעקבות תיקון משמעותי ביותר של כתב האישום.
33. השלישי, הסרת המחדלים מצדו של הנאשם. כאמור, חלק מתנאי ההסדר היו כי הכספים אשר נתפסו בחשבון הבנק של אחת מחברות הנאשם ישמשו להסרת מחדלים ולתשלום קנסות. בית המשפט עמד לא פעם על חשיבות שיקול הסרת המחדל. צוין, כי הגם שאין מדובר בחזות הכל יש ליתן להשבת הכספים לאוצר המדינה משקל בגזירת הדין שכן הדבר עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי, הן הערכי והן הכלכלי, וכן מלמד על נטילת אחריות והבעת חרטה (ור' בנדון האמור ברע"פ 7851/13 **עודה נ' מ"י**, 25.10.15; רע"פ 3572/15 **אלימלך נ' מ"י**, 18.5.2016).
34. הרביעי, נתוני הנאשם. צינתי שיש ממש בטענת המאשימה שעברו של הנאשם אינו יכול לשמש כ"מגן" מפני השתת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא, אך בה בעת אפנה לכך כי במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, על בית המשפט לשקול את פגיעת העונש בנאשם הקונקרטי (ס' 40 יא (1) לחוק העונשין). בענייננו, העובדה כי מדובר במי שנגמל פיזית מסמים ונמצא במעקב טיפולי מזה שנים, מהווה נתון שגם אם אינו חזות הכל, יש להתחשב בו. הפניתי לעיל לכך כי מחד, לא ניתן להשית מאסר לריצוי בעבודות שירות כאשר תקופת המאסר הכוללת עולה על 6 חודשים, ולצד זאת התחשבתי בחודשיים בהם היה הנאשם עצור מאחורי סורג ובריא. לכן "חבילת ענישה" זו, גם אם תקופת המעצר

אינה מהווה רכיב פורמאלי, מהווה, איזון הולם לטעמי לכלל השיקולים הרלוונטיים. אזכיר, כי המאסר אינו המטרה אלא אמצעי בלבד (ור' בהקשר זה דבריו של המשנה לנשיאה, כב' השופט רובינשטיין בבג"צ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים**, 13.6.17, פסקה קכו').

35. החמישי (אחרון גם בסדר החשיבות), טיעונו של הנאשם בדבר אכיפה בררנית אל מול רביבו. אין מדובר בשיקול משמעותי, אך מצד שני איני יכול להתעלם ממנו שכן על פני הדברים לא הובא מצד המאשימה הסבר מניח את הדעת לאבחנה בין השניים. לא נטען כי חלקו של רביבו היה שונה מחלקו של הנאשם באופן משמעותי ואף לא נטען כי המצע הראייתי הלכאורי בעניינו שונה באופן משמעותי מזה של הנאשם (אדגיש כי איני מחווה בנדון כל עמדה). זאת ועוד, המאשימה ציינה כי בכוונתה להגיש כנגד רביבו כתב אישום, משמע - אף המאשימה סבורה (בכפוף להליך הידוע) כי על פני הדברים יש מקום להעמידו לדין. חרף זאת, לא הובא הסבר מדוע הליכים אלה מתארכים. יוזכר, כי ההליך כנגד הנאשם הוגש בחודש 1/16 וכתב אישום (או החלטה אחרת) כנגד רביבו - אין. אי שוויון זה, בהיעדר הסבר מניח את הדעת, מעורר אי נחת מסוימת. יוזכר, כאמור לעיל, שהנאשם היה עצור תקופה של כחודשיים לאחר הגשת כתב האישום. שיקולים אלה מצדיקים הקלה, ולו מסוימת, לעניין העונש (ור' בהקשרים דומים של הקלה בענישה משיקולים שאינם נוגעים ישירות לאישום או לנאשם האמור בע"פ 1361/10 **מ"י נ' זגורי**, 2.6.11; ע"פ 481/12 **פלוני נ' מ"י**, 30.12.14 - הפחתה בעונש משום מחדלי חקירה).

36. נוסף על השיקולים לעיל, ניתן להפנות לכך כי מעבר לרכיבי הענישה ה"רגילים" (מאסר וקנס), יהיה נתון הנאשם, על פי המלצת שירות המבחן, בתקופת פיקוח של 18 חודשים. משמע, באם לא ימלא אחר תנאי שירות המבחן או יחזור לבצע עבירות, יחזור עניינו לדון בפניי על כל המשמעויות הכרוכות בכך.

37. סוף דבר, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **6 חודשי מאסר.**

הנאשם ירצה את תקופת המאסר לעיל בעבודות שירות כאמור בחוות דעת הממונה על עבודות שירות מתאריך 15.6.17.

תחילת ריצוי עבודות השירות בתאריך 10.8.17. הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בעבודות שירות, אצל הממונה על עבודות שירות בתאריך לעיל במשרדי הממונה על עבודות שירות, בשעה 08:00 במפקדת מחוז צפון.

מובהר בזאת לנאשם, שעליו לדווח לממונה על עבודות שירות, על כל שינוי בכתובת מגוריו, במספרי הטלפון שלו או בשינוי במצבו הבריאותי. עליו לעמוד בכל תנאי הפיקוח. ביקורות פתע וכל הפרה של עבודות שירות - ובכלל זאת שתיית אלכוהול במהלך העבודה או הגעה בגילופין - עשויה להביא להפסקה מנהלית ולריצוי יתרת העונש במאסר ממש. כמו כן, במידה ועפ"י החלטת הממונה על עבודות שירות, במהלך ריצוי עונשו של הנאשם, יועבר הנאשם למקום עבודה אחר מהמפורט בגזר הדין, יועסק הנאשם עפ"י שעות העבודה הנהוגות במקום העבודה החדש.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שלא יעבור עבירת רכוש או מס מסוג פשע למשך 3 שנים מהיום.

ג. 3 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שלא יעבור עבירת רכוש או מס מסוג עוון למשך 3 שנים מהיום.

ד. מבחן

אני מעמיד את הנאשם בפיקוח שירות המבחן לתקופה של 18 חודשים. הובהר לנאשם בהתאם להוראות פקודת המבחן כי אם יפר את הוראות שירות המבחן ו/או יבצע עבירה בתקופת הפיקוח, צפוי עניינו לחזור לבית המשפט וניתן יהיה לגזור עליו עונש ראוי נוסף.

ה. קנסות:

אני משית על הנאשם 1 קנס בסכום של 230,000 ₪. יצוין, כי כחלק מהסדר הטיעון הנאשם 1 כבר שילם סכום זה.

אני משית על הנאשמת 2 קנס בסכום של 10,000 ₪; וקנס בסכום של 10,000 ₪ על הנאשמת 3. במסגרת הסדר הטיעון גם קנסות אלה כבר שולמו.

[אע"פ, כי במהלך העברת הכספים מחשבון הבנק הנמצא בשליטת הנאשם לקופת המדינה גבה הבנק עמלה של כ-45 ₪. בנסיבות, אני קובע כי המדינה "תספוג" סכום זה ויש לראות את הנאשמים כמי ששלמו את סכומי הקנסות]

התייחסות לרכוש תפוס

אני מורה על ביטול צו התפיסה הזמני שניתן אני במסגרת תיק (שלום ראשון לציון) 65685-12-15 ומתייחס לחשבון בבנק המזרחי, סניף כרמיאל (113) - חשבון 243499. כמו כן, אני מורה למאשימה להחזיר לידי הנאשם את יתרת התפוסים המצויים בידיה, וזאת על פי הפירוט שהובא בס' 7 לבקשת המאשימה מתאריך 20.6.17.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

המזכירות תשלח עותק מהחלטה זו לממונה על עבודות שירות.

המזכירות תשלח עותק מהחלטה זו לשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ה תמוז תשע"ז, 19 יולי 2017, בהעדר הצדדים.